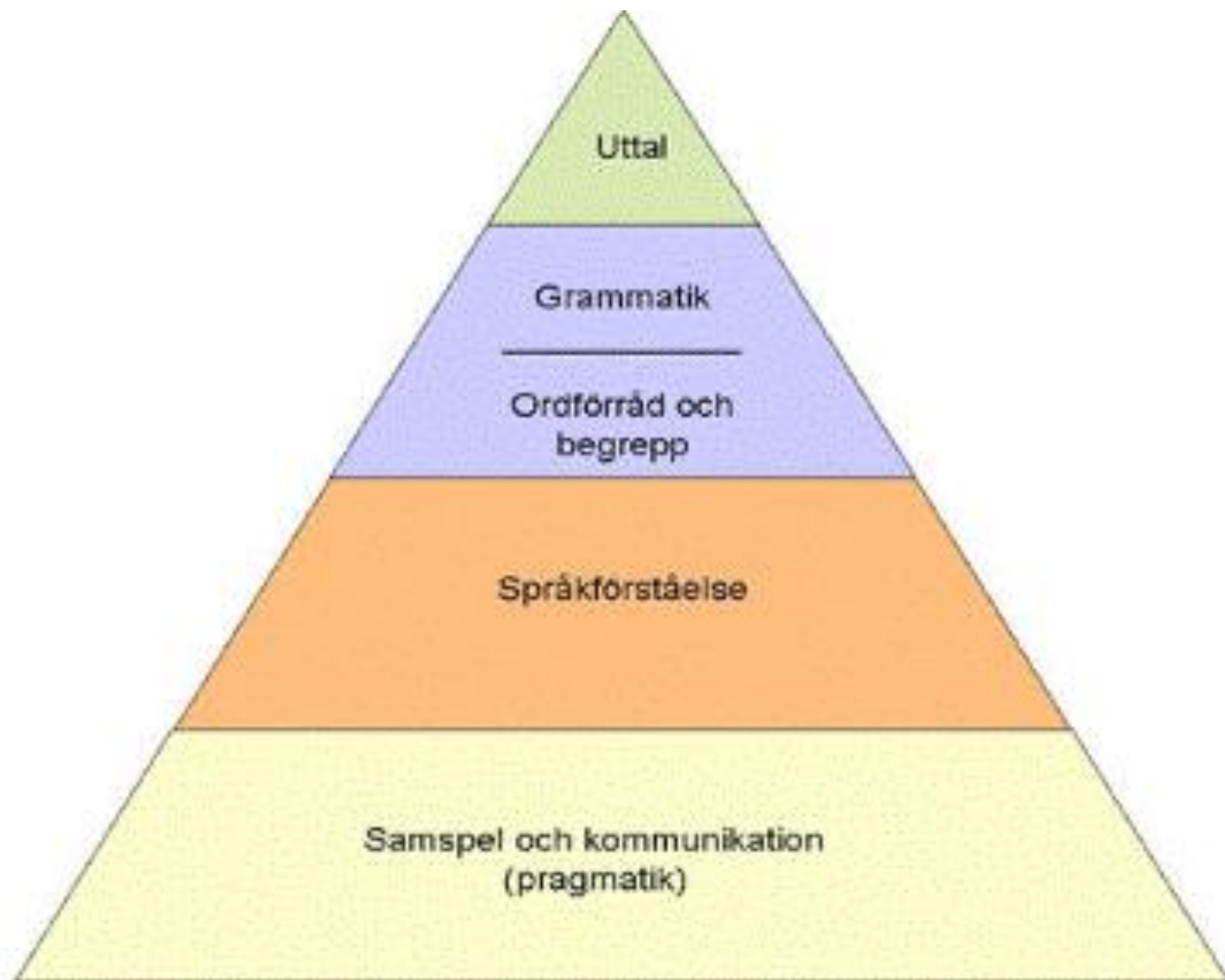

HUR KAN KOMMUNIKATIONEN PÅVERKAS VID AUTISM OCH VAD KAN VI GÖRA?

EMELIA FJÄLLSTRÖM
LEG. LOGOPED

Vad är kommunikation?

- En företeelse mellan minst två personer
- Varav en gör någonting som den andre märker, tolkar, förstår och kanske besvarar.
- Kommunikationen utvecklas i samspel med omgivningen.
- Användningen av språket.

Varför kommunicerar vi?

- För att uttrycka behov
- Protestera
- Skapa kontakt (socialt)
- Påkalla uppmärksamhet
- Ge och få information
- Uttrycka tankar och känslor

Varför kommunicerar vi? Kommunikativa funktioner.

Funktion

Begära föremål

Begära aktivitet

Begära hjälp

Protestera

Kommentera, berätta

Besvara frågor

Ställa frågor

Konsekvens

Få tillgång till föremål

Få göra aktivitet

Få hjälp

Slippa obehag

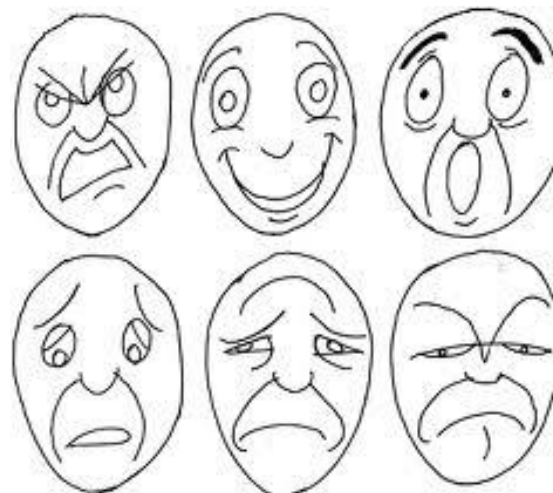
Få social reaktion

Få social reaktion

Få information

Pragmatik

- Användning av ögonkontakt, kroppsspråk, mimik och annat för att förtydliga/förstärka ett budskap.
- Hur man använder språket beroende på situationen
Påverkas av:
  - Förmåga att ta någon annans perspektiv
    - Kulturella regler
    - Samtalspartners ålder
    - Situation
    - Språklig förmåga

Språkets sociala användning

Hur går det till att inleda ett samtal och hålla det vid liv och sedan avsluta samtalet?

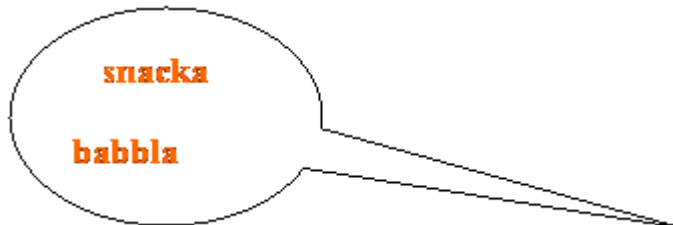
Vad kan man säga och prata om

-med vem?

-vilka tillfällen?

-och på vilket sätt?

”samtalsregler”

Kommunikationssvårigheter vid autism

- Tappat ord / inte kommer igång med talet
- Svårigheter med kommunikation och pragmatik
- Tidigare studier 35-50% inte utvecklar tal nu lägre än 15% i vissa studier
- Kommunikationssvårigheter - beteendeproblem
- Kan ha specifik språkstörning och eller motoriska svårigheter med talet också.

Svårigheter vid autism

- Vid autism är det kanske inte bara svårt att ”prata”, utan det kan vara svårt att:
  - förstå vitsen med att göra sig förstådd
  - förstå vitsen med att berätta för andra och att lyssna på andra som berättar
  - kommunicera ömsesidigt
  - tolka andras prat
- Bristande ömsesidighet i kontakten

- använda icke verbal kommunikation
- tolka andras icke verbala kommunikation
- svårt lära in redskap för kommunikation
- svårt att imitera
- abstrakta och vaga ord och begrepp
- begränsad intresserepertoar
- svårt att generalisera
- svårt att skaffa och behålla uppmärksamhet
- motivation
- frågor och att kommentera

Ekolali

Eka/ härma/ upprepa någon annans tal

- Kan vara omedelbar eller fördröjd
- Finns också i normal språkutveckling
- Språket analyseras inte tillräckligt och lagras i okodat skick i minnet, och kan då senare återges.

- som social strategi: när man vill konversera utan att veta hur.
- Olika orsaker
  - situations- och miljöbetingad,
  - kan uppkomma vid oro eller stress

Vad kan vi göra då?

Vad vet vi ? Vad säger forskningen?

- ***Funktionell, spontan kommunikation*** är primärt.
- Fokus på att träna effektiv kommunikation i mycket tidig ålder.
- Inlärningsstrategier för både verbalt språk och alternativa sätt att kommunicera.
- Det viktiga är att få till stånd en fungerande kommunikation.
- Omgivningen har en central roll och behöver utbildning och handledning.

Vilken metod är bäst?

- Studier visar att tecken, bilder och talande hjälpmedel alla effektivt stödjer och stimulerar kommunikation och utveckling av språk och tal.
- För få jämförande studier
- Heterogen grupp, måste utgå ifrån personen och kommunikationssituationen.

Några viktiga kommunikationsfärdigheter

- Begära det personen vill ha
  - Be om hjälp
  - Be om rast/paus
  - Uttrycka sin åsikt
  - Vad händer om en person inte kan förmedla detta?
-
- Träna in dessa färdigheter
    - Måste få respons VARJE gång i början

PECS

Picture Exchange Communication System

- Bildkommunikation där barnet lär sig att övertäcka bilder
- Effektiv metod för att utveckla förmågan att uttrycka sig
- Förbättra det sociala samspelet och minska beteendeproblem
- Rikta kommunikation

Bildstöd, språk och ordinläring i skolan

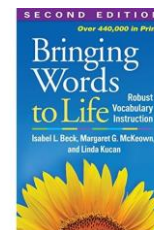
- Ord och begrepp

- "Bringing Words to Life" av Isabel L. Beck, Margaret G. McKeown och Linda Kucan (2013).

- Blogginlägg av Jenny Hilborn: https://pedagog.malmo.se/2019/01/04/___trashed-2/

- Stödstrukturer och bildstöd

- <https://pedagog.malmo.se/2017/02/09/stodstrukturer-med-bildstod-ett-bra-stod-med-manga-olika-syften>

Vad kan jag som samtalspartner göra?

- Ta vara på naturliga "kommunikationstillfällen"
- Sikta på att bekräfta , inte övertolka
- Prata med personen på deras nivå:
korta enkla meningar, utan långa ord och förklaringar.
- Försök locka till ögonkontakt
- Använd barnets starka sidor som hjälp.
- Vikten av tydlighet

If you can't explain it **simply**, you don't understand it well enough.

– Albert Einstein

Motivation och tydlighet

- Vad är personen motiverad av/för?
- Anpassa dig
  - Säg vad du menar
  - Var tydlig
  - Undanröj risken för missförstånd

Tydliggör tydliggör tydliggör

Motivera mera

Motivation och tydlighet

- Vad är personen motiverad av/för?
  - Anpassa dig
  - Säg vad du menar
  - Var tydlig
  - Undanröj risken för missförstånd
-
- Använd bilder
  - Motivera mera

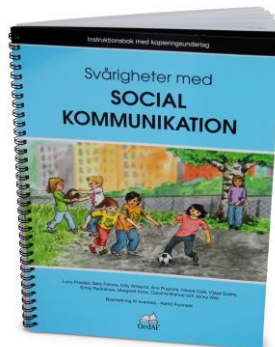

Lästips

- Leka, prata, äta

Övningar för barn med särskilda behov Lars Klintwall och Maria Olofsgård Jegéus mfl

- Svårigheter med social kommunikation (bearbetning till svenska) av Astrid Frylmark

”Om en inte kan uttrycka det en menar, tvingas en mena det en kan uttrycka”

”Att inte kunna prata är inte detsamma som att inte ha något att säga”